

Advies over het herstelbeleid van de federale regering

- Op eigen initiatief
 - Dit advies werd voorbereid door de werkgroep “Energie en Klimaat” en werkgroep “Financiering van de transitie”
 - Goedgekeurd door de AV van de FRDO op 3 juni 2020 (zie Bijlage 1)
 - De oorspronkelijke taal van dit advies is het Frans
-

1. Context

- [a] De Covid-19-epidemie die in november 2019 in China uitbrak, vereiste uitzonderlijke maatregelen over de hele wereld om de verspreiding ervan tegen te gaan.
- [b] De lockdownmaatregelen die in een groot aantal landen – waaronder België – werden opgelegd, brachten de wereldeconomie op harde wijze tot stilstand.
- [c] Om de negatieve impact van deze maatregelen op de economie en de samenleving als geheel te beperken, hebben veel staten en de Europese instellingen verschillende herstelmaatregelen genomen.

Sinds maart 2020 heeft de Europese Centrale Bank (ECB) haar terugkoop van financiële activa aanzienlijk verhoogd en een programma toegevoegd om openbare en particuliere activa te kopen voor een bedrag van € 750 miljard (“Pandemic Emergency Purchase Programme”).

Dankzij de vrijwaringsclausule van het Europees stabiliteits- en groeipact die op 23 maart 2020 is geactiveerd, zijn de lidstaten tijdelijk vrijgesteld van de begrotingsregels van de Unie om het coronavirus te bestrijden en te reageren op de sociaaleconomische gevolgen ervan.

De lidstaten hebben ook toegang tot € 37 miljard uit cohesiefondsen om de gezondheidsstelsels te versterken en kleine en middelgrote ondernemingen, regelingen voor kortdurende arbeid en lokale diensten te ondersteunen.¹

Het lijkt dan ook waarschijnlijk dat we een enorme bijdrage van de publieke sector kunnen verwachten

- [d] Deze crisis herinnerde aan het belang dat onze samenlevingen hechten aan de menselijke gezondheid – die tegelijk wordt bedreigd door andere fenomenen (klimaatverandering, luchtverontreiniging, ...) – en aan de noodzaak om de biodiversiteit te behouden.
- [e] Dit alles toont ook hoe belangrijk het is dat België en de Europese Unie hun internationale verplichtingen nakomen om deze verschillende uitdagingen te beantwoorden.
- [f] Voor klimaatfinanciering moet België er door eigen inspanningen, zoals afgesproken in EU-verband, mee voor zorgen dat de doelstelling² om wereldwijd tegen 2020 \$ 100 miljard te mobiliseren (door de internationale gemeenschap) volledig wordt gerealiseerd.
- [g] Deze crisis toont het belang van het implementeren van de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (SDGs) en het voeren van een coherent beleid. Een doorgedreven

¹ <https://www.consilium.europa.eu/nl/press/press-releases/2020/03/30/covid-19-council-adopts-measures-for-immediate-release-of-funds/>

² COP 21, 1/CP.21 Adoption of the Paris Agreement, § 53.

beleid van coherentie ten gunste van ontwikkeling is een voorwaarde voor een sterk herstelbeleid en omgekeerd. Beleidscoherentie is de verantwoordelijkheid van alle regeringsleden.

- [h] Ten slotte roept deze epidemie de vraag op naar de veerkracht van onze samenleving in het licht van een grote crisis. Het is een uitnodiging voor ons om opnieuw na te denken over de manier waarop onze samenleving is georganiseerd om zo te anticiperen op andere crises van dezelfde omvang die zich in de toekomst kunnen voordoen.

2. Advies

2.1. Inleiding

- [1] In 2009 bracht de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling een advies³ uit over het stimuleringsbeleid van de federale regering dat werd ontwikkeld na de financiële crisis van 2008.
- [2] De waarneming die destijds werd gedaan, blijft actueler dan ooit: de verschillende crisissen waarmee we geconfronteerd worden (economisch, financieel, klimaat, energie, biodiversiteit, mondiale armoede en nu gezondheid), zowel in ons land als op EU- en mondiaal niveau, vragen om een geïntegreerd beleidsantwoord, waarbij kortetermijnmaatregelen ingepast worden in een langetermijnvisie. Het heeft geen zin vandaag beleidsoplossingen voor te stellen voor economisch herstel op korte termijn die nog grotere problemen voor de toekomst met zich brengen.⁴
- [3] Omgekeerd hoort een langetermijnvisie die de drie dimensies van duurzame ontwikkeling integreert, richting te geven aan het herstelbeleid op korte termijn. De FRDO meent dat een langetermijnvisie voor de duurzame ontwikkeling van onze maatschappij niet alleen het herstelbeleid op korte termijn dient te oriënteren, maar dat het er eveneens een belangrijke impuls voor kan betekenen. De doelstelling van een koolstofarme economie die zuinig omspringt met energie en grondstoffen, kan bijdragen tot het aantrekken van onze economie vandaag.
- [4] Gezien de snelheid waarmee herstelbeleid moet worden opgesteld, heeft de FRDO beslist op eigen initiatief en op korte termijn een advies uit te brengen over de belangrijkste principes waaraan dit beleid moet beantwoorden volgens de raad. De raad is ook bereid om daarna de besprekingen over deze kwesties verder te zetten.

2.2. Algemene principes

- [5] Het Federaal Planbureau beveelt uitdrukkelijk aan⁵ om de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (SDGs) op te nemen in strategische teksten zoals regeringsverklaringen en begeleidingsdocumenten. De FRDO heeft dit ook in verschillende adviezen bepleit en is van mening dat dit ook moet gelden voor de thans overwogen stimuleringsmaatregelen.
- [6] De raad vindt verder dat de Europese Green Deal – naast de SDGs – een ideaal kader is om daarin de herstelmaatregelen te integreren.
- [7] In het kader van het herstelbeleid meent de FRDO dat de regering in het vervolg moet kiezen voor maatregelen die tot een duurzamere consumptie aanzetten.⁶ Volgens de raad is het een belangrijke uitdaging om de beleidsprocessen en de beslissingen die de burgers, de organisaties en de ondernemingen nemen meer verenigbaar te maken met een duurzame ontwikkeling.⁷
- [8] Volgens de raad impliceert bijdragen aan de uitvoering van het klimaatakkoord van Parijs en aan het behalen van de EU-doelstellingen voor energie en klimaat een grondige transitie naar een lagekoolstofsamenleving. Overheden, burgers en stakeholders zijn ondertussen overtuigd van de nood aan een de transitie naar een lagekoolstofsamenleving en willen dat die transitie op een

³ [Advies over het herstelbeleid van de federale regering](#), 2009a05, 27/03/2009.

⁴ *Ibid.*, § [1].

⁵ Federaal Planbureau, [Welke prioriteit voor een duurzame ontwikkeling?](#) Federaal Rapport inzake duurzame ontwikkeling 2019, 25/06/2019, p. 5.

⁶ [Advies over het herstelbeleid van de federale regering](#), 2009a05, 27/03/2009, § [3].

⁷ [Advies over de concretisering van de transitie van België naar een koolstofarme maatschappij in 2050](#), 2014a04, 03/06/2014, § [12].

georganiseerde wijze kan gebeuren. Op dit punt dienen de betrokken regeringen duidelijk te maken dat zij kiezen voor een structureel proces van duurzame ontwikkeling (in EU-en mondiaal verband) die gebaseerd is op de evolutie van de wetenschappelijke kennis. Dat moet het volgende garanderen:

- het in acht nemen van de grenzen van het leefmilieu en de wil om de klimaatveranderingen te bestrijden, volgens het principe van de gemeenschappelijke maar gedifferentieerde verantwoordelijkheid;
- de energiebevoorradingzekerheid, zowel voor de consumenten als voor het hele land;
- een performante economie die het concurrentievermogen van onze ondernemingen verzekert;
- sociale rechtvaardigheid en een rechtvaardige transitie, die zich houdt aan de vijf pijlers ervan: sociale dialoog, jobcreatie (investeringen, R&D, innovatie), vorming en competenties, respect voor mensen-en arbeidsrechten en een georganiseerde en krachtige sociale bescherming;
- de coherentie van de beleidslijnen inzake klimaat en duurzame ontwikkeling, waarbij erop wordt toegezien dat de transitie in België niet ten koste gaat van de duurzame ontwikkeling van de ontwikkelingslanden.

De raad is ervan overtuigd dat het afgesproken kader van de SDGs in dit verband een belangrijke hefboom kan zijn voor transformationeel beleid en vraagt van de betrokken regeringen de nodige garanties voor deze systemische aanpak via een transparante en gecoördineerde implementatiestrategie van de SDGs.⁸

[9] Een transitiebenadering kan helpen om de transformatie van ons energiesysteem te sturen en te versnellen. Dit kan dankzij een benadering die zich concentreert op de wisselwerking tussen de technologie, de maatschappij en het beleid en die uitgaat van de noodzaak om op een geïntegreerde manier te werken en te denken.⁹

[10] Een transitiebeleid naar een koolstofarme maatschappij vereist een mondiale aanpak, die onder andere leidt naar een 'level playing field' voor de bedrijven, en een brede en strategische aanpak door alle beleidsniveaus in België, die tegelijk proactieve initiatieven aanmoedigt. Die aanpak moet alle uitdagingen van duurzame ontwikkeling integreren, de stakeholders hierbij betrekken om een ruime maatschappelijke steun te verzekeren en coherent zijn met het ontwikkelingsbeleid.¹⁰

[11] De energietransitie zal aanzienlijke investeringen vergen die verdeeld moeten worden. De inspanningen moeten betaalbaar zijn voor alle huishoudens (vooral dan voor de kwetsbare groepen), voor de kmo's en voor de ondernemingen.¹¹

[12] De FRDO beveelt verder ook het volgende aan:¹²

- energiearmoede oplossen en voorkomen, zodat die de maatregelen om naar een klimaatneutrale samenleving te evolueren niet afremt;
- zorgen voor effectieve structurele coördinatie van de gewestelijke en federale beleidslijnen;
- toezien op een systemische visie waarin alle – nochtans talrijke – dimensies in een coherent geheel kunnen worden geïntegreerd. Vooral de biodiversiteit dient te worden

⁸ (1) [Advies over het ontwerp van Nationaal Energie Klimaat Plan 2030 \(NEKP\)](#), 2019a03, 10/05/2019, § [11], (2) [Advies van de FRDO over het ontwerp van Nationaal Energie Klimaat Plan 2030 \(NEKP\)](#), 2019a02, 10/05/2019, § [5].

⁹ [Advies over de concretisering van de transitie van België naar een koolstofarme maatschappij in 2050](#), 2014a04, 03/06/2014, § [4].

¹⁰ *Ibid.*, § [5].

¹¹ [Advies van de FRDO over het ontwerp van Nationaal Energie Klimaat Plan 2030 \(NEKP\)](#), 2019a02, 10/05/2019, § [8].

¹² *Ibid.*, § [9].

beschermde en hersteld en daarbij dient rekening te worden gehouden met de synergie tussen het Akkoord van Parijs, de SDGs en de doelstellingen van Aichi;

- het principe naleven van geïntegreerde vermindering van vervuiling teneinde overdrachten van het ene milieu naar het andere te vermijden.

[13] De raad vraagt eveneens om rekening te houden met de principes inzake inclusie, mensenrechten en genderrechtvaardigheid.¹³

[14] De IPCC-rapporten tonen de urgentie aan van de strijd tegen de klimaatverandering. In dit verband herinnert de FRDO eraan dat België zijn verbintenissen moet nakomen, zowel op internationaal niveau als op Europees, nationaal en regionaal niveau.¹⁴

[15] Om het herstel in de landen van het Zuiden mogelijk te maken, is het volgens de FRDO belangrijk dat België haar verschillende verbintenissen op internationaal niveau (op het vlak van klimaatfinanciering en van ontwikkelingshulp en ook op het vlak van klimaatbeleid) volledig nakomt. In dit verband heeft België het principe van 'new and additional', vastgelegd tijdens de klimaatconferentie van Kopenhagen, goedgekeurd.¹⁵

[16] De FRDO onderschrijft ook de conclusie van verschillende nationale en internationale rapporten die stellen dat het dringend is om in België een gecoördineerde langetermijnvisie voor klimaat- en energiebeleid op te stellen en om meer coherentie te garanderen tussen de acties van de verschillende overheden.¹⁶

[17] De raad vraagt ook om in diverse domeinen meer aandacht te schenken aan mogelijke initiatieven om te komen tot een coöperatief federalisme om zo een betere, elkaar versterkende samenwerking tussen beleidsniveaus te verzekeren.¹⁷

De FRDO maakt van de gelegenheid gebruik om opnieuw te pleiten voor de toepassing van het mutualiteitsprincipe, waarbij ieder beleidsniveau zodanig probeert te handelen dat de effectiviteit van alle andere beleidsniveaus wordt versterkt.¹⁸

[18] De raad vraagt dat de verschillende regeringen als onderdeel van hun samenwerkingsagenda in de eerste plaats kijken naar 'versnellers' die op essentiële punten de transitie kunnen stimuleren en voor multiplicatoreffecten kunnen zorgen. In dat verband meent de raad dat milieufiscaliteit, duurzame mobiliteit, steun voor innovatie, een geïntegreerde planning van de infrastructuur verbonden met de transitie naar een lagekoolstofsamenleving en het uitbouwen van een eveneens geïntegreerd netwerk van databeheer en –uitwisseling (*open data*) prioritair zijn.¹⁹

2.3. Financiering van het herstel

[19] De raad heeft in zijn advies over het nationaal pact voor strategische investeringen en de financiering van de transitie naar een koolstofarme economie²⁰ een reeks aanbevelingen opgenomen die – in de geest van het Akkoord van Parijs – de activering van financiële stromen en de heroriëntatie ervan naar de financiering van de transitie naar een koolstofarme maatschappij zouden kunnen vergemakkelijken.

¹³ [Advies van de FRDO over het ontwerp van Nationaal Energie Klimaat Plan 2030 \(NEKP\)](#), 2019a02, 10/05/2019, § [10].

¹⁴ [Advies betreffende een voorstel van bijzondere "klimaatwet"](#), 2019a01, 03/04/2019, § [b].

¹⁵ [Advies over klimaat en ontwikkelingssamenwerking](#), 2013a13, 25/10/2013, § [27].

¹⁶ [Advies betreffende een voorstel van bijzondere "klimaatwet"](#), 2019a01, 03/04/2019, § [b].

¹⁷ [Advies voor het Nationaal Hervormingsprogramma 2020 van België](#), 2020a04, 23/03/2020, § [7].

¹⁸ [Advies over de concretisering van de transitie van België naar een koolstofarme maatschappij in 2050](#), 2014a04, 03/06/2014, § [8].

¹⁹ [Advies over het ontwerp van Nationaal Energie Klimaat Plan 2030 \(NEKP\)](#), 2019a03, 10/05/2019, § [12].

²⁰ [Advies over het nationaal pact voor strategische investeringen en de financiering van de transitie naar een koolstofvrije economie](#), 2018a07, 30/05/2018, § [c].

[20] De investeringsbehoefte om België bij de transitie te betrekken, is groot.²¹

[21] Het is belangrijk de veerkracht van het financiële systeem te versterken. De klimaatverandering houdt verschillende soorten van risico's in voor de financiële sector. Het is van essentieel belang dat die risico's bekend zijn dankzij een efficiënt transparantiebeleid en dat ze kunnen worden gecontroleerd door de regelgevende instanties van de financiële sector. De ondertekening op 22 maart 2018 door de minister van Financiën, Euronext, de FSMA en de Nationale Bank van België van een akkoord om in te stemmen met de aanbevelingen van de *Task Force on Climate-related Disclosures* (TCFD) van de Raad voor financiële stabiliteit (FSB) van de G20 vormt een eerste stap.²²

[22] De transitie naar een koolstofneutrale economie houdt niet alleen risico's in, maar ook financiële mogelijkheden. De TCFD beveelt aan dat deze tweeledige dimensie zou worden aangetoond op het vlak van de governance en de strategie van de betrokken organisaties. De TCFD dringt er ook op aan de risico's en opportuniteiten verbonden aan het klimaat te meten.²³

[23] Het is belangrijk te zoeken naar manieren om privékapitaal aan te trekken voor de financiering van de transitie.

- Het actieplan *Duurzame groei financieren* van de Europese Commissie van 8 maart 2018 kondigt een reeks wetgevende maatregelen aan met als doel op grote schaal privékapitaal aan te trekken voor de financiering van de transitie, meer bepaald op grond van de verbintenissen van het Akkoord van Parijs.²⁴ Er zou moeten worden onderzocht hoe die maatregelen zullen kunnen worden toegepast in België²⁵ en welke impact ze dan zouden hebben op de financiering van de transitie in ons land, door de toezichhoudende overheden en andere betrokken Belgische instanties (Nationale Bank van België, FSMA, Euronext Brussel) erbij te betrekken. Er zou ook inspiratie kunnen worden geput uit de aanpak van andere lidstaten om de privéfinanciering van de transitie te ondersteunen.
- Daarnaast kunnen we verschillende mogelijkheden vermelden die de kredietverlening aan duurzame projecten kunnen versterken.²⁶
 - Een methodiek waarbij de leningen worden beoordeeld volgens internationaal erkende ESG-(Environnemental, Social et Gouvernance) ratingnormen, met speciale aandacht voor de sociale en ecologische impact.
 - Er worden ook interessante particuliere initiatieven genomen. Zo is er bijvoorbeeld het actieplan *Energy efficient Mortgages Action Plan* (EeMAP) dat tot doel heeft op Europees niveau een gestandaardiseerde “energie-efficiënte hypotheek” tot stand te brengen waarbij eigenaars van woongebouwen er via preferentiële hypotheekvoorwaarden toe worden aangespoord de energie-efficiëntie van hun gebouwen te verbeteren of een gebouw te verwerven dat al energie-efficiënt is. Dit initiatief brengt de banken en hypotheekverstrekkers en de vakmensen uit de bouw- en energiesector bijeen. Een ander voorbeeld is het concept van de leningen waarvan de rentevoet gekoppeld is aan de verbetering van de externe milieuscore van de klant van de bank.

²¹ [Advies over het nationaal pact voor strategische investeringen en de financiering van de transitie naar een koolstofvrije economie](#), 2018a07, 30/05/2018, § [b].

²² *Ibid.*, §§ [14] en [15].

²³ *Ibid.*, § [16].

²⁴ *Ibid.*, § [17].

²⁵ *Ibid.*, § [18].

²⁶ *Ibid.*, § [19].

- Het kan interessant zijn een openbare bank op te richten die de private financiering zou kunnen ondersteunen door een garantie te bieden of door preferentiële rentevoeten toe te staan, zoals bijvoorbeeld de Duitse KfW Bank dat doet, en zo een hoofdrol vertolkt in het bevorderen van de kredietverlening aan duurzame projecten. Er kan aan worden herinnerd dat investeerders bereid zijn te investeren als zij kunnen rekenen op een stabiel en duidelijk kader op lange termijn.²⁷
- In België vertegenwoordigt de spaarquote van de huishoudens een aanzienlijk volume aan geld. Dat geld zou ook moeten dienen voor de financiering van de transitie.²⁸
- Het lijkt gepast om te onderzoeken op welke manieren de pensioenfondsen (tweede en derde pijlers) en de duurzame coöperatieverenigingen daadwerkelijk duurzame financiering kunnen leveren.²⁹

[24] Het is van essentieel belang om voor investeerders een grotere transparantie van financiële producten te verzekeren. In het bijzonder moet de betrouwbaarheid van de methodieken die tot labels voor financiële producten kunnen leiden gegarandeerd zijn.³⁰

[25] Er moet bekeken worden hoe de tijdshorizon van investeerders kan verlengd worden. Volgens een artikel in het Economisch Tijdschrift van de Nationale Bank van België maakt de invoering van een voldoende hoge koolstofprijs om de energietransitie aan te moedigen en te versterken deel uit van de factoren waarmee de financiële actoren dus noodzakelijk rekening zouden moeten houden.³¹

[26] De FRDO is van oordeel dat het kwantitatief verruimingsprogramma van de ECB beter dient te worden toegewezen aan de financiering van de transitie, rekening houdend met de engagementen van het akkoord van Parijs.³² Dit geldt ook voor het *Pandemic Emergency Purchase Program* (PEPP) dat op 18 maart 2020 door de ECB is gelanceerd. Ook hier is de transparantie van de beleggingsportefeuilles die obligaties bevatten die door ondernemingen zijn uitgegeven dus van fundamenteel belang. Als lid van het Eurosysteem en overeenkomstig de beslissingen die binnen de ECB zijn genomen, heeft de Nationale Bank van België in dat opzicht een belangrijke rol te vervullen.³³

2.4. Beleid en maatregelen per sector

[27] Concluderend wil de FRDO eraan herinneren dat hij sectorale aanbevelingen heeft gedaan in een reeks adviezen die als inspiratiebron kunnen dienen bij het ontwikkelen van het voorgestelde herstelbeleid:

- Advies van de FRDO over het ontwerp van Nationaal Energie Klimaat Plan 2030 (NEKP) (2019a02);
- Een boodschap van de FRDO voor de nieuwe federale regering (2018a11);
- Advies over het nationaal pact voor strategische investeringen en de financiering van de transitie naar een koolstofvrije economie (2018a07);
- Advies betreffende de federale inbreng in het Nationaal Energie Klimaat Plan 2030 (2018a06);
- Advies over de financiering van de energetische renovatie van gebouwen gebruikt voor de publieke diensten (2017a06);

²⁷ [Advies over het nationaal pact voor strategische investeringen en de financiering van de transitie naar een koolstofvrije economie](#), 2018a07, 30/05/2018, § [20].

²⁸ *Ibid.*, § [21].

²⁹ *Ibid.*, §§ [22] en [23].

³⁰ *Ibid.*, §§ [24] en [25].

³¹ *Ibid.*, §§ [26] en [27].

³² *Ibid.*, §§ [30] en [31].

³³ *Ibid.*, §§ [31] en [31].

- Advies over de implementatie van de SDGs (2015a05);
- Advies over klimaat en ontwikkelingssamenwerking (2013a13);
- Advies over dierlijke en plantaardige eiwitten (2011a01);
- Kaderadvies voor mobiliteit verenigbaar met duurzame ontwikkeling (2004a02).

Bijlage 1. Stemgerechtigde leden van de Algemene Vergadering die hebben deelgenomen aan de stemming voor dit advies

Ledengroep	Stem VOOR	Stem TEGEN	ONTHOUDING	TOTAAL
Voorzitter en ondervoorzitters				
François-Xavier de Donnea	+			
Mathias Bienstman	+			
Vanessa Biebel	+			
Mathieu Verjans	+			
<i>Totaal op 4 met stemrecht</i>	4	0	0	4
NGO's voor milieubescherming				
Olivier Beys	+			
Arnaud Collignon	+			
<i>Totaal op 3 met stemrecht</i>	2	0	0	2
NGO's voor ontwikkelingssamenwerking				
Jult Wiske	+			
<i>Totaal op 3 met stemrecht</i>	1	0	0	1
Werknemersorganisaties				
Hadrien Vanoverbeke	+			
François Sana	+			
Thomas Vael	+			
Christophe Quintard	+			
<i>Totaal op 6 met stemrecht</i>	4	0	0	4
Werkgeversorganisaties				
Ineke De Bisschop	+			
Diane Schoonhoven	+			
Piet Vanden Abeele	+			
<i>Totaal op 6 met stemrecht</i>	3	0	0	3
Jeugdorganisaties				
Norman Vander Putten	+			
<i>Totaal op 2 met stemrecht</i>	1	0	0	1
TOTAAL van de stemmen op 24 met stemrecht	15	0	0	15

Bijlage 2. Vergaderingen voor de voorbereiding van dit advies

De werkgroep "Energie en Klimaat" heeft op 6 en 19 mei 2020 vergaderd om dit advies voor te bereiden.

Bijlage 3. Personen die meewerkten aan de voorbereiding van dit advies

Prof. Jean-Pascal VAN YPERSELE (UCL, voorzitter van de werkgroep)

Dr Romain WEIKMANS (ULB, ondervoorzitter van de werkgroep)

Leden en hun vertegenwoordigers

- Dhr Mathias BIENSTMAN (BBL)
- Mevr. Antoinette BROUYAUX (Associations 21)
- Mevr. Nadège CARLIER (Forum des Jeunes)
- Dhr Noé LECOCQ (IEW)
- Dhr Christophe QUINTARD (ABVV)
- Dhr Andrea ROSSI (FWA)
- Dhr François SANA (ACV)
- Mevr. Diane SCHOONHOVEN (Boerenbond)
- Mevr. Rebecca THISSEN (CNCD-11.11.11)
- Mevr. Lien VANDAMME (11.11.11)
- Mevr. Julie VANDENBERGHE (WWF)
- Dhr Olivier VAN DER MAREN (VBO)
- Dhr Hadrien VANOVERBEKE (ACLVB)

Secretariaat

- Dhr Marc DEPOORTERE (Directeur)
- Mevr. Nathalie BOUCQUEY
- Dhr Alexis DALL'ASTA
- Dhr Fabrice DEHOUX
- Dhr Jan MERTENS
- Dhr Koen MOERMAN